

ACTIVITATS GENERALS DEL PROFESSORAT DE LA SECCIÓ

(1 de juny 1984 - 28 de febrer 1985)

1. Investigacions

Durant aquest període de temps s'han llegit les següents tesines:
Eudaldo Corchón Álvarez i Roser López Sala: *Racionalización del programa de preescolar y ciclo inicial*, dirigida pel doctor Adalberto Ferrández (qualificació: Excel·lent per majoria), juny 1984. Xesús B. Paz Fernández: *Instituciones educativas para adultos en España*, dirigida pel doctor Jaume Sarramona (qualificació: Excel·lent per unanimitat), juny 1984. Narcís Carassa i Font: *L'ensenyament a Girona a la segona meitat del segle XIX*, dirigida pel doctor Salomó Marqués (qualificació: Excel·lent per majoria), novembre 1984. José Luis González Rosas: *Relación entre el rendimiento ortográfico y rendimiento académico en alumnos de 8.º nivel de EGB*, dirigida pel doctor Adalberto Ferrández (qualificació: Excel·lent per unanimitat), desembre 1984. Miguel Doménech Argemí: *L'ordinador a l'aula. Una anàlisi psicològica del fenomen de la informatització a l'escola*, dirigida pel doctor Tomás Ibáñez (qualificació: Excel·lent per unanimitat), desembre 1984.

Pel que fa a tesis doctorals s'han llegit les següents:

José Luis Gómez Hernández: *Evaluación de instituciones de educación superior*, dirigida pel doctor Jaume Sarramona (qualificació: Excel·lent per unanimitat *cum laudem*), juny 1984. Marian Baqués Irenchs: *Vers una programació de la prelectura i de la preescriptura a pre-escolar*, dirigida pel doctor Jaume Sarramona (qualificació: Excel·lent per majoria), octubre 1984. José Jesús Gamboa Marcano: *El grupo como instrumento de cambio social*, dirigida pel doctor Adalberto Ferrández (qualificació: Excel·lent per majoria), octubre 1984. M.ª Jesús Comellas i Carbó: *Elaboració i validació d'una tècnica d'intervenció en les alteracions instrumentals en nens de tres a deu anys*, dirigida per la doctora Edelmira Doménech (qualificació: Excel·lent per unanimitat *cum laudem*), desembre 1984.

D'altra banda i en el marc universitari, diversos professors treballen en investigacions:

A l'àrea de Didàctica i Metodologia finalitzà la investigació sobre «Anàlisi de les dificultats en l'ensenyança de les matemàtiques», en la qual han intervingut els professors Adalberto Ferrández, Joaquín Gairín i Vicente Ferreres. Així mateix ha finalitzat la investigació sobre «Vocabulari usual actiu del nen catalanoparlant des dels cinc als catorze anys», dirigida pel doctor Adalberto Ferrández i en la qual han col·laborat els professors Esteve Pont, Joaquín Gairín, José Tejada i Carme Vidal, i els llicenciats de la secció: Lourdes Pérez Pérez, Fortino Sosa i Pedro Jurado. Es continua treballant en la segona fase de la investigació: «Procesos de movilización y éxito escolar», en la qual intervenen els professors Adalberto Ferrández i Joaquín Gairín, i els llicenciats Josep Cuevas i Nieves García (directora d'un centre públic de Cerdanyola). Al mateix temps, el professor Joaquín Gairín treballa en les següents investigacions: «Experimentación de guías didácticas para vídeos», finançada per l'ICE de la Universitat Politècnica (1.ª fase), en la qual intervenen diversos orientadors escolars, professors d'EGB i experts en mitjans audiovisuals; «Guía didáctica para materiales audiovisuales: modelo experimental», conclosa en aquest temps.

Dins l'àrea de Pedagogia General i Investigació Educativa, el doctor Jaume Sarramona i el professor Ferran Ferrer son membres del grup d'investigació que realitza un estudi sobre «La situació de la Formació Professional a Espanya», per encàrrec de la Comunitat Econòmica Europea. El doctor Jaume Sarramona és també membre de l'equip d'assessors principals que informaren el *Currículum pel Desenvolupament Individual* del Servei d'Educació Especial de la Direcció General d'Ensenyament Primari.

A l'àrea d'Educació Especial i Orientació Educativa, la professora M.ª Jesús Comellas realitza la investigació «El desenvolupament psicossocial dels nens de dos a catorze anys». Al mateix temps està realitzant un estudi sobre «La personalitat de l'adolescent. Els qüestionaris. Revisió». D'altra banda, el professor Francesc Jiménez està treballant en les següents investigacions: «Implantación de lenguaje en niños autistas», «Història de l'educació especial» i «Aules d'educació especial i dificultats d'aprenentatge» (quasi finalitzada).

2. Publicacions

Cal destacar per la seva importància les publicacions següents:

M.ª Jesús Comellas: *La psicomotricidad en preescolar*, CEAC, Barcelona 1984.

Josep M.ª Domènech: «Dimensión internacional de la protección de menores en Barcelona», *Perspectivas Pedagógicas* 52, 1984.

Adalberto Ferrández: «Didáctica Contemporánea», en VARIOS, *Introducción a la Pedagogía*, Barcanova, Barcelona 1984; «Educación y cultura», en VARIOS, *Educación y sociedad plural*, S.E.P., Santiago de Compostela 1985; «Del pasado al futuro de la educación permanente», en VARIOS, *Modelos formales y no formales*, Gráficas Mola, Saragossa 1984.

Ferran Ferrer: «La educación preescolar en la Región Europa», *Educación* 5, pp. 137-156.

Joaquín Gairín: «La reeducación de la escritura en los débiles mentales», *Educación* 4, pp. 57-74; «Preescritura», *Educación* 5, pp. 61-88; «Fiestas populares y su utilización didáctica», *Informes 12: Experiencias en las aulas de EGB*, ICE, Saragossa 1984, pp. 457-464.

José Antonio Jordán: «El Colegio de Estudiantes Pobres de la Universidad de Cervera», *Historia de la Educación. Revista interuniversitaria* 3, 1984, pp. 51-88.

Salomó Marqués: «Un llibre de gramàtica de la Bisbal d'Empordà», *Revista de Girona* 108, 1984, pp. 184-190; «La qüestió darwinista entre els intel·lectuals gironins de la segona meitat del segle XIX», *Estudi General* 3, Girona 1983, pp. 31-43; «El *Discurso sobre la educación que se dirige a los padres y ayos de mossèn Cirus Valls i Geli, de l'any 1790*», *Annals Institut Estudis Gironins*, XXVI, 1982-1983, pp. 559-573.

Josep Montané: *La investigación escolar*, secció de Ciències de l'Educació, UAB 1984; «La transferencia de los aprendizajes aplicados a la Psicología de la Educación», en VARIOS, *Introducción a la Pedagogía*, pp. 113-140.

Esteban Pont: *Esquema corporal*, Aliud, Madrid 1984 (en col·laboració); *Desarrollo corporal para párvulos*, Aliud, Madrid 1984 (en col·laboració); *Técnicas de cachorro aplicadas a la estimulación precoz*, Aliud, Madrid 1984 (en col·laboració).

Josep M.ª Quintana: *Pedagogía Social*, Dykinson, Madrid 1984; *Sociología y Economía de la Educación*, Anaya, Madrid 1984; «Los aspectos sociales de la educación», en VARIOS, *Introducción a la Pedagogía*, Barcanova, Barcelona 1984, pp. 141-170; «Planificación educacional y empleo», *Aula Abierta* 40, ICE, Universidad de Oviedo, 1984, pp. 43-69; «El concepto de Pedagogía Comparada», *Cincuentenario de los estudios universitarios de Pedagogía*, Edit. de la Universidad Complutense, Madrid 1984, pp. 315-322.

Rosa Quítillet: «Educación y trabajo. El papel de la orientación profesional», en VARIOS, *Mujer y educación*, Ministerio de Cultura,

Instituto de la Mujer, Madrid 1985, pp. 33-37; «Potenciar la educación de adultos», *Actas del VIII Congreso Nacional de Pedagogía*, Santiago 1984; «El concepto de necesidad en la educación de adultos», *Actas del II Congreso Nacional de la F.A.A.S.E.*, Santander 1984.

Jaume Sarramona: «Tecnología y educación», en VARIOS, *Introducción a la Pedagogía*, Barcanova, Barcelona 1984, pp. 199-226; «Medios de comunicación social y escuela», en VARIOS, *Conceptos y propuestas* (II), Papers d'Educació, Nau Llibres, València 1985, pp. 89-106; «Educación de adultos por metodología no-formal», *Actas de las I Jornadas de Educación de Adultos*, Saragossa 1984, pp. 33-41; «Igualdad de oportunidades y función selectiva del sistema escolar», *Actas del VIII Congreso Nacional de Pedagogía*, Santiago 1984, pp. 395-413; «Importancia de la expresión oral» (en col·laboració), *ibid.*

Carne Vidal: «L'avaluació en BUP», *Bordón* 253, pp. 667-688; «Hacia una educación basada en la competencia mínima», *Enseñanza. Anuario interuniversitario de Didáctica* 2, Ed. Universidad de Salamanca 1984, pp. 215-230.

3. Participacions a congressos, seminaris, cursos, etc.

M.ª Jesús Comellas: Comunicació sobre «El fracaso escolar en referencia a los aspectos socioeconómicos», *VIII Congreso Nacional de Pedagogía*, Santiago de Compostela 3-7 de juny de 1984. És codirectora dels cursos de Pedagogia Terapèutica que es realitzen en aquesta secció.

Josep M.ª Domènech: Comunicació sobre «University in Colonial America», *V World Congress of Comparative Education*, París 2-6 juliol de 1984; comunicació sobre «Bibliografía pedagógica del siglo XVIII», *III Coloquio de Historia de la Educación*, Barcelona, setembre 1984. Fou secretari del grup de treball «Educación e Ilustración en España» del mateix col·loqui.

Adalberto Ferrández: Ponència en el *VIII Congreso Nacional de Pedagogía*, Santiago de Compostela, juny 1984, sobre «Educación y cultura»; coordinador de la primera taula de la ponència primera. Conferència inaugural en les *II Jornadas de Educación de Adultos*, sobre «La metodología en la formación de adultos». Conferència en el *Curso superior de Pedagogía* de la Universitat de Salamanca, sobre «Variables de incidencia en los grupos destinatarios de aprendizaje». Ponència en la Escuela de verano de Panticosa, sobre «Modelos didácticos en la formación de adultos». Conferència en les *Jornadas*

Internacionales sobre Educación y trabajo, àrea metropolitana de Barcelona, sobre «Educación y prospectiva de trabajo».

Ferran Ferrer: Assistència al *V World Congress of Comparative Education*, París, juliol 1984; comunicació sobre «La mujer en el segundo grado de enseñanza en Europa», *II Congreso Nacional de Pedagogía Comparada*, Granada, desembre 1984.

Joaquín Gairín: Participació en el *Simposium Internacional sobre la Enseñanza de la matemática a debate*, Direcció General de Perfeccionamiento del Profesorado, Madrid 28 de maig-1 de juny de 1984. Conferenciant amb el tema «Didáctica de la ortografía y la composición escrita», en xerrades organitzades per l'editorial Miñón i un grup de professors d'EGB a les províncies de Barcelona, Lleida i Girona. Professor únic del curs «Organización y dirección de centros de BUP», Escola d'Estiu de Batxillerat, Barcelona, juny 1984. Professor en les *Sessions de Treball de pre-escolar*, Granollers, juny 1984. Comunicant amb el tema «La estructura fonética en los programas de inmersión de bilingües precoces» al *VIII Congreso Nacional de Pedagogía*, Santiago de Compostela, juliol 1984. Coordinador de taula a la quarta ponència, secció primera, del mateix congrés. Professor únic del curs «El lenguaje y sus dificultades en el ciclo medio», Escola d'Estiu de Girona, setembre 1984. Participant al *Seminari Internacional: Métodos y Técnicas de investigación-acción en la escuela*, Subdirecció General de Perfeccionamiento del Profesorado, Màlaga, octubre 1984. Comunicant amb el tema «Tres técnicas que constituyen un método: La exposición, el grupo de discusión y el plenario», a les *II Jornadas de Educación de Adultos*, Saragossa, novembre 1984. Professor del *Curs de Formació de Professorat d'adults*, organitzat per l'INEM, Col·legi de Doctors i Llicenciats i la UAB, Barcelona, novembre-desembre 1984. Professor del CAP de l'ICE de la Universitat Autònoma de Barcelona.

Francese Jiménez: Ponència al *III Congreso Internacional de la Asociación Española para la Educación Especial*, Madrid 1984, sobre «Aulas de educación especial como elemento integrador/marginador». Component de la taula «Diagnóstico multiprofesional», al *I Curso nacional de especialización en diagnóstico y tratamiento del autismo infantil*, «El Cau», Castelló, setembre 1984. Codirector dels cursos de Pedagogia Terapèutica que es realitzen en aquesta secció. Conferència introductòria al curs de Pedagogia Terapèutica 1984-1985 amb el tema «Formació dels professors especialitzats en Pedagogia Terapèutica», setembre 1984.

Víctor Montero: Comunicació sobre «Algunos elementos de la oratoria como técnica en la formación de adultos», *II Jornadas de*

Educación de Adultos, Saragossa, novembre 1984. Conferència sobre «La L.R.U., alcances positivos y negativos de su aplicación», Facultat d'Econòmiques, Universitat de Barcelona, febrer 1985. Participant en el *Curs de Formació del Professorat d'Adults*, abans esmentat. Comunicació: «Educación y formación de recursos humanos», *VIII Congreso Nacional de Pedagogía*, Santiago de Compostela, julio 1984. Seminari: «El mundo del trabajo», col. F. P. Xavier, Barcelona, abril 1985.

Esteve Pont: Assistència al *IV Congreso EADI*, Madrid 3-7 de setembre de 1984. Comunicació a les *II Jornadas de Educación de Adultos*, Saragossa, novembre 1984, sobre «Medios de comunicación y educación permanente». Comunicació sobre «Medios propios y educación», al *III Seminario Nacional de Teoría de la Educación*, Múrcia 17-20 de setembre de 1984.

Josep M.ª Quintana: Comunicant amb el tema «Experiències de treball communitaire dans des situations critiques», al *Seminaire International: Etat d'urgence et développement local*, Pozzuoli (Itàlia) 23-26 de maig de 1984. President de la Secció 3.ª del *VIII Congreso Nacional de Pedagogía*, Santiago de Compostela 3-7 juliol de 1984. Ponència en el *Seminario de Pedagogía Universitaria*, Madrid 16-17 de novembre de 1984, sobre «El estudio sistemático como factor de formación universitaria». Ponència en les *Primeras Jornadas de Educación*, Valdepeñas 20-23 de desembre de 1984, sobre «Los aspectos sociales de la educación en Lorenzo Luzuriaga». Conferència en la *V Conferencia de Andragogos de los países mediterráneos*, Saragossa 19-21 de novembre de 1984, amb el tema «La pedagogía social como educación de adultos».

Rosa Quítillet: Comunicació «Potenciar la educación de adultos», *VIII Congreso Nacional de Pedagogía*, Santiago 1984. «El concepto de necesidad de educación de adultos», *II Congreso Nacional de Sociología*, (àrea: Socialización y educación), Santander 1984. Comunicació: «La experiencia de extensión universitaria abierta», *II Jornadas de Educación de adultos*, Saragossa 1984. Ponència i direcció d'un seminari sobre «Educación y trabajo. El papel de la orientación profesional», *I Jornadas Mujer y Educación*, Madrid 1984. Ponència: «De la revolución industrial a la revolución científico-técnica», *Encontre Dona i Avenç Social*, dirigit per Rosa Quítillet a la Universitat Internacional Menéndez Pelayo, Barcelona 1984. Curs de formació per a professors d'educació d'adults, Barcelona 1984.

Jaume Sarramona: Ponent i comunicant del *VIII Congreso Nacional de Pedagogía*, Santiago de Compostela, juliol 1984. Conferenciant del *Curso Superior de Pedagogía*, organitzat per la Universitat

de Salamanca, juliol 1984. Director de seminaris-taller i conferenciant a les províncies de Salta, Tucuman, Santiago de Estero i Còrdova, a la República Argentina, durant l'agost del 1984. Ponent del *III Seminario Nacional de Teoría de la Educación*, Múrcia, setembre del 1984. Comunicant a la *II Reunión Iberoamericana sobre educación para el desarrollo*, O.E.I, Madrid, novembre 1984. Ponent de les *II Jornadas de Educación de Adultos*, Universitat Popular, Saragossa, novembre 1984. Ponent a la *Reunión Regional sobre Educación de Adultos* celebrada a San José (Costa Rica), novembre 1984. Professor al *Curs de Formació del Professorat d'Adults* abans esmentat.

José Tejada: Comunicació al *VIII Congreso Nacional de Pedagogía*, Santiago de Compostela, juliol 1984, sobre «Conflicto lingüístico, bilingüismo y educación bilingüe». Comunicació en les *II Jornadas de Educación de Adultos*, Saragossa, novembre 1984, sobre «El RI y ATTO en la educación permanente». Professor únic del curs «La creatividad en el aula», Escola d'Estiu de Batxillerat, juliol 1984. Professor del *Curs de Formació del Professorat d'Adults*, esmentat.

Carme Vidal: Comunicació a les *I Jornadas de estudio sobre la evaluación en BUP y FP*, Granada 1-3 de novembre de 1984, sobre «Programación por objetivos en la asignatura de matemáticas: una experiencia en el primer curso de BUP» (en col·laboració amb C. Barceló). Una segona comunicació en les mateixes jornades: «Selectividad y sistema educativo». Ponència en el *II Congreso Nacional de Educación Comparada*, Granada 20-22 de desembre de 1984, sobre «¿Un cambio en la reforma de las E.E.M.M.?». Ponència en el *V Simposi de paidopsiquiatria: Metodología d'investigació en ciències d'aplicació a la psiquiatria infanto-juvenil*, sobre «Mètodes d'investigació empírica en Pedagogia».

4. Incidències del professorat

Les més destacables són les següents:

El professor Adalberto Ferrández fou elegit Coordinador de la secció després de procedir-se a la renovació d'aquest càrrec en el consell del departament, el mes de setembre de 1984.

El professor Josep Montané s'incorporà a la nostra secció en qualitat de Catedràtic d'Orientació Educativa, en Comissió de Serveis.

Els professors Salomó Marqués i Josep M.ª Domènech prenen possessió de llurs titularitats, després d'haver aprovat els corresponents concursos d'idoneïtat.

La professora Carme Vidal obté el «Premi extraordinari de doctorat» de l'any 1984.

El professor Josep M.ª Quintana va ésser elegit a Madrid el gener del 1985 President de la Comissió Científica de Pedagogia Social de la Societat Espanyola de Pedagogia.

Per a finalitzar, direm que la professora Concepció Gotzens ha causat baixa en la nostra secció per incorporar-se administrativament al departament de Psicologia de la Educació, a l'obtenir, mitjançant el corresponent concurs públic, una adjudantia interina en l'esmentat departament.

5. *Altres activitats de la secció*

La secció ha realitzat, per acord amb el Col·legi de Doctors i Llicenciats, un curs de formació per a professors d'educació d'adults, finançat per l'INEM (Instituto Nacional de Empleo). Les sessions van tenir lloc en la seu mateixa del col·legi, entre els dies 15 d'octubre i 23 de novembre de 1984, amb el següent programa:

1. *Dinàmica de grup* (15 h.). Professors: Ll. Tarín i J. Tejada.

Objectius: Analitzar l'estàtica i la dinàmica dels grups en situació de formació. Aplicar les tècniques de dinàmica de grups a la solució dels problemes específics del grup en situació de formació.

Temari: Criteris bàsics definitoris dels grups. Característiques específiques dels grups d'adults en formació. Processos de desenvolupament grupal, l'estructura del grup. Rol i autoritat. Anàlisi de la comunicació interpersonal. Relació educant-educador. Relació entre educants.

2. *Psicologia de l'adult* (15 h.). Professor: Josep Montané.

Objectius: Conèixer les variables psicosocials que afecten l'aprenentatge de l'adult.

Temari: L'evolució de variables psicològiques que afecten l'aprenentatge de l'adult: aspectes sensorio-perceptius, aspectes intel·lectuals, els processos de la memòria adulta, la motivació i altres variables relacionades. L'aprenentatge en els adults: L'aprenentatge infantil, aprenentatge adult, incidència dels factors psicològics en l'aprenentatge adult, tipus d'aprenentatge en les persones adultes: per condicionament, de tipus cognoscitiu, aprenentatge social, «aprendre a aprendre».

3. *Didàctica i metodologia* (39 h.). Professors: Adalberto Ferrández, Joaquín Gairín; Esteve Pont; Josep Tejada.

Objectius: Conèixer i aplicar les teories de l'aprenentatge, els principis metodològics d'aplicació i la tecnologia didàctica en la formació bàsica d'adults.

Temari: Teories de l'aprenentatge adult: psicològiques i psicosocials. Principis metodològics d'aplicació: creativitat, globalitat, activitat i solució de problemes. Tecnologia didàctica: planificació i programació, disseny i realització del procés instructiu, avaluació ...

4. *Necessitat d'educació d'adults* (15 h.). Professor: Rosa Quitllet.

Objectius: Analitzar la demanda d'educació d'adults a Catalunya i adquirir coneixements per potenciar la demanda d'educació entre els adults d'una comunitat concreta.

Temari: Del concepte de necessitat educativa al d'educació permanent. Nivell d'instrucció i relació amb l'activitat de la població adulta actual de Catalunya. Prospecció i potenciació de les necessitats educatives d'un col·lectiu concret. Resposta a les necessitats d'educació d'adults.

5. *Teoria de l'educació d'adults* (30 h.): Professors: Josep M.ª Quintana, Víctor Montero, Xesús Paz, Jaume Sarramona.

Objectius: Conèixer el marc referencial en què es desenvolupa la formació d'adults.

Temari: L'educació d'adults i l'educació permanent. Objectius. Breu història de l'educació d'adults. Alfabetització, educació formal i educació no-formal. Legislació actual sobre l'educació d'adults. El professor d'adults. Rols i característiques tècniques i professionals.

El curs es complementà amb unes sessions d'anàlisi d'experiències i de coneixements de llengua catalana, impartides per professorat directament contractat per l'INEM i el Col·legi de Doctors i Llicenciats.

La secció de Ciències de l'Educació participà en el FOPI (Pla de Formació Permanent del Professorat), durant tot aquest curs acadèmic. Un grup d'alumnes assistí a l'experiència, i el professor Joaquín Gairín col·laborà en la gestió de l'Òrgan Tècnic corresponent.

Per altra banda, el dia 25 de juliol de 1985 es firmà el Conveni de col·laboració entre el Departament d'Ensenyament de la Generalitat de Catalunya i la Universitat Autònoma de Barcelona (càtedra de Psicologia General i Pedagogia General) pel que fa a la realització de períodes d'Entrenament Professional als Equips d'Assessorament i Orientació Psicopedagògics (EAP) per alumnes llicenciats (psicòlegs i pedagogs) durant un curs acadèmic. Després del corresponent concurs públic i la resolució oportuna s'atorgaren vuit places als llicenciats de la nostra secció de Ciències de l'Educació. El professor José Tejada és el tutor de les pràctiques corresponents. El referit curs teòric-pràctic finalitzarà el pròxim mes de juliol.